

Ollongrens nieuwe stembiljet, nu met geheel anonieme Kamerleden

Posted on 9 oktober 2021 by J.M.C.M. Smarius

Het woord 'herfstformatie' is afkomstig uit de plantkunde. Bij het kweken van jeneverbessen geldt dat, om de struik het hele jaar door te laten genieten van rijke, sappige groenten en een aangenaam aroma, deze goed moet worden voorbereid op de winter en stress tot een minimum wordt beperkt.

Die betekenis van 'herfstformatie' geldt eigenlijk even goed voor het kweken van een nieuw kabinet.

Dan helpt het niet om van tevoren te roepen, dat je absoluut niet in een kabinet wilt gaan zitten met de ChristenUnie of de PVV.

Toen Sigrid Kaag moest terugkomen op haar standpunt niet meer met de ChristenUnie in een kabinet te willen zitten, zei ze: 'D66 verkiest onderhandelen boven nieuwe verkiezingen, omdat de samenleving daar recht op heeft.' Politiek verslaggever Sophie van Leeuwen hoorde vooral het verlies van D66 uit de toenmalige toespraak van Kaag. 'Het voelde een beetje alsof ze de handdoek in de ring gooide.'

De doorstart is niet populair

De kiezer is weinig gelukkig met de doorstart van het huidige kabinet. Slechts 29% oordeelt positief. Uit de peiling van Maurice de Hond van 3 oktober 2021 blijken D66 en CDA de grote verliezers. D66 zou 2 Tweede Kamerzetels verliezen en op 17 zetels komen. Ten opzichte van de verkiezingsuitslag van 17 maart 2021 van 24 zetels voor D66 is dat een verlies van 7 zetels = 30% van 24. Een karig resultaat. Minder dan de helft van de 36 zetels die de VVD krijgt.

Geen wonder dus dat Sigrid Kaag onderhandelen verkoos boven nieuwe verkiezingen. De PVV zou nu immers ook 17 zetels krijgen. De ChristenUnie zou 7 zetels halen en samen met VVD, D66 en PVV een meerderheid in de Tweede Kamer bereiken. Het CDA zou de grootste verliezer blijken te zijn en op slechts 5 zetels komen.

Wopke's belegging

CDA-leider Wopke Hoekstra investeerde geld in een bedrijf via een brievenbusfirma op de Britse Maagdeneilanden, een berucht belastingparadijs. Hoekstra had € 26.500 geïnvesteerd en verkocht zijn belang vlak voordat hij minister van Financiën werd, in oktober 2017. Oppositiepartijen in de Tweede Kamer noemen het nieuws op 4 oktober 2021 schadelijk voor zijn geloofwaardigheid in de aanpak van belastingontduiking én voor de reputatie van Nederland. PVV-leider Geert Wilders: 'Typisch CDA. Anderen op hoge toon de les lezen, maar zelf fout handelen.' Begrijpelijke reacties natuurlijk, maar als je het CDA niet nodig hebt voor een nieuw kabinet, zijn ze enkel voor de Bühne.

Weggestuurd worden en terugkomen

Dat laatste geldt ook voor bepaalde reacties van de zijde van oppositiepartijen op het nieuws dat beslist is de vorming van een nieuw kabinet van VVD, D66, CDA en ChristenUnie te onderzoeken.

SP-leider Lilian Marijnissen wees op het toeslagenschandaal, waar ook het kabinet-Rutte III voor verantwoordelijk is. 'Hoe kunnen de veroorzakers van die problemen de oplossing zijn?', schreef ze.

Daarbij schijnt gemakshalve te worden vergeten dat de toeslagenaffaire reeds

ontstond vóór het aantreden van het kabinet Rutte III. Als gevolg van het optreden van de Belastingdienst. Dat toen Lodewijk Asscher vicepremier en minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in het kabinet Rutte II was. Dat deze zelfde Lodewijk Asscher in 2016 werd verkozen als lijsttrekker van de PvdA.

Dat deze Lodewijk Asscher zich op 14 januari 2021 keurig terugtrok als lijsttrekken van de PvdA voor de Tweede Kamerverkiezingen van 17 maart 2021.

Het is feitelijk onjuist dat het kabinet Rutte III de veroorzaker was van problemen die reeds eerder ontstonden. En het is slechts niet meer dan een verzinsel dat een nieuw kabinet Rutte IV niet in staat zou zijn die problemen op te lossen.

Bij onderhandelingen over een nieuw te vormen kabinet dienen eigen heilige huisjes te wijken voor het landsbelang. Als PvdA en Groen Links, ooit gekarakteriseerd als twee stampende muizen op een stenen brug, uitsluitend samen met elkaar in een kabinet willen gaan zitten, is dat hun heilig huisje. Dat moet wijken voor het landsbelang van een mogelijk meerderheidskabinet zonder hen.

‘Een totaal misplaatste spin’

Bij onderhandelingen speelt ook de mentaliteit van en rond de onderhandelaars een belangrijke rol.

Gert Jan Segers van de ChristenUnie was zeer terecht niet gecharmeerd van de drankroddel over informateur Johan Remkes die D66-spindoctors, ook wel de ‘magere mannetjes’ van D66 genoemd, de wereld in probeerden te helpen. ‘Dat was een totaal misplaatste spin. Echt ontzettend lelijk.’

Mentaliteit is persoonlijk. Betekenissen van het woord zijn onder meer aard, denkwereld, houding, karakter. Mentaliteit is mede afhankelijk van en wordt beïnvloed door de eigen situatie. Dat geldt zowel voor individuele personen als voor groepen zoals politieke partijen. Van politieke partijen wordt wel beweerd dat zij steeds krampachtiger hun invloed proberen vast te houden.

Een heel fout stembiljet

Een voorbeeld daarvan is het experimenteren met een nieuw stembiljet. Kiezers kruisen eerst de partij en pas daarna het anonieme nummer van de kandidaat aan.

Pieter Omtzigt vindt het een slecht plan, want het vergroot de afstand tussen burgers en hun vertegenwoordigers. Hij heeft groot gelijk.

Dit nieuwe stembiljet maakt een politicus nóg anoniemer en de politieke partijen nóg belangrijker. Hoewel onze Grondwet geen partijen kent, bepaalt een kleine partijelite effectief wie waarop de lijst komt en dus in de Tweede Kamer. Voor de herverkiezing kan een kandidaat-Kamerlid zich dus beter richten op de partijelite dan op de kiezer.

Partijen proberen kandidaten te laten tekenen dat zij hun zetel opgeven als zij niet langer onderdeel zijn van de fractie. Dat is in strijd met de Grondwet en met de zuiveringseed bij de installatie: je mag namelijk niets beloofd hebben om gekozen te worden. Het idee van een nieuw stembiljet is een belang, een heilig huisje van politieke partijen. Dat belang dient te wijken voor het landsbelang van vrije verkiezingen door het stemgerechtigde volk.

Een dun regeerakkoord?

Informateurs Remkes en Koolmees willen vaart maken met de kabinetsonderhandelingen, maar eenvoudig wordt dat niet met de nieuwe opzet die ze voor ogen hebben. Remkes en Koolmees gaan met VVD, D66, CDA en CU serieus proberen tot een dun regeerakkoord te komen. In het verleden is al veel vaker geprobeerd om tot een beknopt regeerakkoord te komen. Dat lukte eigenlijk nooit, 'Het zal veel van partijen vragen', weet Remkes. De verleiding is volgens hem immers groot om toch weer veel dingen vast te leggen. 'Daarom is er bij partijen een omslag nodig in het denken.'

Aldus De Telegraaf van 6 oktober 2021.

Omslag in het denken. Openheid. Bereidwilligheid. Geen gelijk willen hebben. Geen heilige huisjes. Geen overbodige stress. De informateurs Remkes en Koolmees gaan kijken of oppositiepartijen als de PvdA en Groen Links tot deze omslag in denken eveneens bereid zouden zijn. Zij zullen worden geconsulteerd over de plannen van de vier partijen (VVD, D66, CDA en ChristenUnie) die een nieuw kabinet willen gaan vormen. 'Zij kunnen inbreng leveren', zei Remkes. Of deze twee partijen hiertoe

bereid zijn, is de vraag. Toen er nog werd gesproken over een minderheidskabinet, maakten Lilianne Ploumen en Jesse Klaver reeds duidelijk dat ze weinig voelden voor steun aan een nieuwe coalitie. Ikke, ikke, ikke en de rest kan stikken is geen

gunstig uitgangspunt voor een omslag in het denken.

Sigrid Kaag zei dat eerder dit jaar al is gesproken over verschillende grote thema's, VVD en D66 gezamenlijk al een document op hoofdlijnen hebben geschreven, en dat dit stuk, met 'bouwstenen' voor de formatie, nog steeds de basis moet zijn voor de gesprekken. Niet direct omslag van denken.

Niettemin gelooft Sigrid Kaag dat er tegen Sinterklaas wel een nieuw kabinet zal zijn geformeerd.

De ChristenUnie heeft voorlopig nog een heilig huisje als het medisch-ethische kwesties betreft.

Een nieuwe bestuurscultuur?

De informateurs Johan Remkes en Wouter Koolmees zijn op 6 oktober 2021 optimistisch over de formatieonderhandelingen die van start zijn gegaan. Tegelijkertijd zal het ook 'spannend' worden, omdat de vier partijen in plaats van tot een dichtgetimmerd tot een dun regeerakkoord moeten komen. 'We gaan echt iets nieuws proberen, noem het een experiment', aldus Koolmees. 'Het zal veel vragen van partijen om invulling te geven aan een nieuwe bestuurscultuur', aldus Remkes.

Nieuwe bestuurscultuur? Is de Tweede Kamer daar wel klaar voor? Radioverslaggever Jaap Jansen vreest het ergste. In het debat in de Tweede Kamer over het eindverslag van informateur Johan Remkes 'gingen de meeste fractieleiders meteen alweer over op het gebruikelijke onderling gehakketak. Informateur Remkes maakt zich hierover ook zorgen. Hij noemde in het debat 'de nieuwe bestuurscultuur' een containerbegrip. Iets vaags wat iedereen op zijn eigen manier invult. Straks hebben we een kabinet met nieuwe bewindslieden die klaar staan voor een nieuwe aanpak, maar vastlopen op de oude cultuur van de Tweede Kamer.'

Praatjes vullen geen gaatjes. Nieuwe verkiezingen dan maar? Als Sinterklaassurprise?